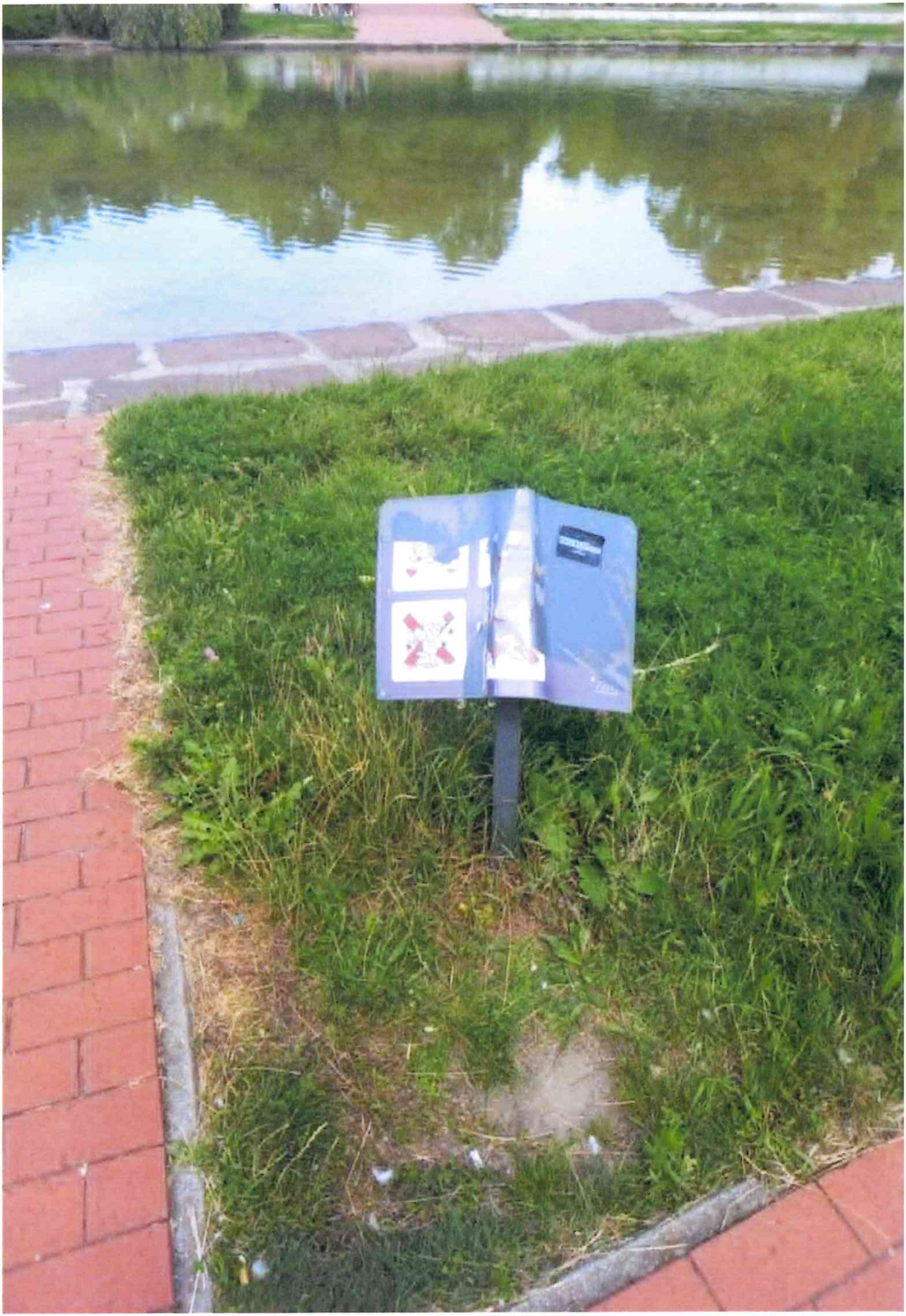

Park Cytadela
ssaki
Nietoperze
Jeż europejski
parkcytadela.pl

Park Cytadela

Salamandra
Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody

bezkręgowce

Świat bezkręgowców Parku Cytadela jest niezwykle bogaty, choć zbadany na razie w niewielkim stopniu. Najliczniej pierwszą grupę są chrząszcze. Stwierdzono tu aż 501 gatunków tych zwierząt, w tym wiele bardzo rzadkich, występuje tutaj np. chrząszcz **Bolbocerus bogueti**, który do tej pory nie figurował w Katalogu Fauny Polski. Są gatunki z Czerwonej Listy Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce (np. kozak **Thonacalphorus corticinus**, ponadto dla niektórych gatunków, jak np. rylkowca **Sitona longipalpus**, Cytadela jest jedynym stanowiskiem w Wielkopolsce. Warto także zwrócić uwagę na kilka gatunków rzadkich, ciepłolubnych kózek (**Cerambycidae**).

Poza chrząszczami żyje tu mnóstwo innych ciekawych gatunków bezkręgowców, np. rzadki, występujący w mrowiskach pasikonik mrowiszczak (**Myrmecophilus acervorum**), należący do prostoskrzydłych wątlik punktowany (**Leptophyes punctatissima**) lub pareczenik **Nephelius zubtermenus** odkryty tutaj jako nowy gatunek dla Polski.

Ostojami owadów i innych stawonogów są przede wszystkim murawy kserotermiczne oraz środowisko w obrębie dzikich chrząszczy zamieszkuje martwe drzewa, które stanowią środowisko życia rozpleniców odżywiających się próchniejącym drewnem (tzw. saproksylobionty).

Wśród nich jest wiele gatunków związanych ze starymi, pierwotnymi lasami. Przetrwanie takich zwłaszcza pozostałości na terenie miasta jest niezwykle cenne, dlatego ważne jest, tam gdzie to możliwe, pozostawianie drzew dziuplastych, obumierających i wiatrokłonów.

Ciekawymi miejscami na terenie Cytadeli są także stale zacienione, wilgotne fosy na obrzeżach Parku. Pod względem mikroklimatycznym przypominają one nieco dna wąwozów. Są ostoją owadów wilgociolubnych, np. licznych chrząszczy z rodziny biegaczowatych (**Carabidae**) czy czarnego opuchlaka (**Otiorhynchus rugosostriatus**) należącego do rodziny rylkowcowatych (**Curculionidae**).

Interesująca jest również fauna ślimaków Cytadeli. Znaleziono tutaj np. duże stanowisko rzadkiego ślimaka austriackiego (**Cepaea vindobonensis**), ponadto popsolnice występują tu częściowo chronione winniczki (**Helix pomatia**), ślimki zwyczajne (**Helanie arbustorum**) i wstężyki (**Cepaea nemoralis**).

Dokładniejsze badania nad bezkręgowcami Cytadeli z pewnością przyniosą dużo ciekawych odkryć. Spodziewać się można np. interesujących gatunków motyli czy pająków.

EN Invertebrates

DE Die Wirbellose

Grzebyczak żółtawy

Cteniopus flavus

Jest to niewielki chrząszcz, osiągający długość zaledwie 1 cm, w czerwonożółtej barwie. Należy do rodziny ciemnokowatych (**Alleculidae**). Środowiskiem grzebyczaka mogą być zarówno przebiedzone łąsy liściaste, zarośla, pastwiska, jak oraz przydrożka. Dlaczegoż rośliny, na których żerują są różne gatunki z rodziny baranczykowatych, na przykład dzika marchew czy podagrycznik pospolity. Grzebyczak żółtawy jest gatunkiem który swój rozwój przechodzi w glebie. Larwy rozwijają się głównie w podłożu piaszczystym lub żwirowym, rzadziej gliniastym lub wapiennym, na nasłonecznionych miejscach. Na terenie Cytadeli chrząszcz ten odnajdywały był na kserotermicznych zboczach. Mimo, że jest uznawany za gatunek dość pospolity, park jest jego wiosną ostoją. Poprzednie stwierdzenie grzebyczaka na całej Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej pochodzą sprzed lat 30. XX wieku.

Zielarka krwawnica

Phytiecia pustulata

Stosunkowo niedużo chrząszcz, ok. 1 cm długości, o jaskrawej lub rudobrązowej barwie z charakterystyczną podłużną czerwoną plamą na przedpleczu. Należy do rodziny kózkowatych (**Cerambycidae**). W odróżnieniu od większości kózek, gatunek ten rozwija się nie w drzewie, ale w roślinach zielnych. Larwy bytują we wnętrzu łodyg roślin, głównie krzewinków, tojlic, złocieni i wrzotnica. Rozwój trwa dwa lata. Postacie dorosłe występują na kwiatach roślin żywicielskich. Spotyka się je najczęściej na ciepłych polankach lub zboczach kserotermicznych. W Polsce jest to chrząszcz rzadko spotykany. Poprzednie stwierdzenia z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej pochodzą z lat 30. XX wieku, dlatego bardzo ważne jest odnalezienie tego gatunku na Cytadeli.

Skrócik

Holoiepte piana

Jest to chrząszcz ok. 1 cm długości o bardzo mocno grzbietobrzusznie spłaszczonym ciele. Ma barwę czarną. Należy do rodziny grzelcowatych (**Histeridae**). Dość trudno go znaleźć – powoduje skryty tryb życia, żyje pod korą drzew oraz w warstwie tyku, głównie topoli. Jest to gatunek drapieżny. Żywi się larwami różnych owadów oraz skoczogonkami. Dzięki swej charakterystycznej budowie ciała jest znakomicie przystosowany do środowiska w którym bytuje. Chrząszcz ten jest rozprzestrzeniony w całej Polsce, odnajdywany jednak rzadko. Na Cytadeli zanotowano pocięte i zalegające pniaki topoli czarnej. Poprzednie stwierdzenia z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej pochodzą z lat 30. XX wieku, park jest więc cenną ostoją tego gatunku.

Opuchlak

Otiorhynchus rugosostriatus

Jest do mały chrząszcz, wielkości ok. 6-7 mm. Ma barwę brązową lub czarną i stanowiącą rzeźbę ciała. Należy do rodziny rylkowcowatych (**Curculionidae**). Charakteryzuje się przedłużonym pysk, na którym rzyk o tego gatunku jest krótki i szerokie. Larwy żerują na korzeniach różnych roślin. Chrząszcze dorosłe spotyka się najczęściej na różnych krzewach, np. ligustrze czy bzie. Są one aktywne podczas nocy, w dzień ukrywają się w kolorze lub mchu. Opuchlak zamieszkuje głównie siedliska synantropijne, spotykany jest w miejscach suchych, ogrodach, dużych po zwiru lub piasku. W Polsce znaleziony dopiero w latach 40. ubiegłego wieku. W większych miastach znany jest do tej pory z nielicznych stanowisk.

Orszoł paskowany

Trichius zonatus

Duży, ładny chrząszcz, należący do rodziny żukowatych (**Scarabaeidae**). Wielkość do 1,5 cm, sylwetka w czarną pałki, mocna, silnie owłosiony. Kształtem i ubarwieniem przypomina trzmiela. Występuje w czerwcu na polanach i w zaroślach, kwiatach roślin baldaszkowatych, głównie na podagrycznikach pospolitych. Larwy rozwijają się w próchnie drzew liściastych. Na terenie Cytadeli chrząszcz ten odnajdowany był na kserotermicznych zboczach. Jedyne znane stanowisko tego gatunku na terenie Polski znajdują się w Poznaniu (opiekę Cytadeli także na Malcie, w Krzesinach i Kobylem Polu). Bardzo podobny do niego jest orszoł pręgkowany (**Trichius fasciatus**) występujący pospolicie w całej Polsce. Gatunki te jest w stanie odróżnić tylko specjalista.

Grzybinek

Agethidium nigripenne

Chrząszcz ten ma bardzo małe rozmiary. Osiąga zaledwie 2-3 mm długości. Jest koloru czarnego, jednak jego głowa i przedplecze są ciemnobrunatne. Należy do rodziny grzybinkowatych (**Leiodidae**). Prowadzi skryty tryb życia w kółkce na grzybniach, w hubach lub pod przegrzybałą korą, gdzie odżywia się strzępkami grzybów. Grzybinek należy do nielicznych grup chrząszczy, które potrafią się zwinąć w kulkę, co zabezpiecza je przed drapieżnikami. W Polsce znany jest tylko z nielicznych stanowisk. Tak jak w przypadku kilku innych rzadkich chrząszczy spotykanych na Cytadeli, poprzednie stwierdzenia tego gatunku na całej Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej pochodzą z lat 30. XX wieku.

parkcytadela.pl

Park Cytadela

ptaki

Cytadela jest jednym z bogatszych w gatunki [illegible] śródmiejskich parków. Rozmiar wynika to głównie z [illegible] dużej powierzchni oraz z [illegible]

W ostatnich latach liczba gatunków, które [illegible] tu do lęgów wynosi około [illegible] ptaków występuje w Polsce [illegible] lub bardzo licznie. Są to głównie gatunki leśne i parkowe. Należą do nich m.in.: grzywacze (*Columba palumbus*), bogatki (*Parus major*), modraszki (*Parus caeruleus*), rudzik (*Erithacus rubecula*), kosy (*Turdus merula*), śpiewaki (*Turdus philomelos*), szpaki (*Sturnus vulgaris*), kapturki (*Sylvia atricapilla*), zięby (*Fringilla coelebs*) i dzwońce (*Carduelis chloris*). Ptaki te gnieżdżą się pospolicie w większych [illegible] i na terenie miast ich występowanie [illegible] parków miejskich o odpowiedniej strukturze roślinności.

Dużą powierzchnię Cytadeli [illegible] pokrywają [illegible] pnia europejskiego, pierwiosnków (*Certhia familiaris*), raniuszki (*Aegithalos caudatus*), sikory ubogie (*Parus palustris*), muchołówki żałobne (*Ficedula hypoleuca*) i kwiczoły (*Turdus pilaris*).

O stosunkowo dużym stopniu naturalności obszaru Cytadeli świadczy fakt występowania tu gatunków wymagających gęstego podszytu np. pierwiosnków (*Phylloscopus collybita*), [illegible] (*P. trochilus*), [illegible] leśnych (*P. sibilatrix*), [illegible] (*Sylvia borin*), zaganiaczy (*Hippolais icterina*), [illegible] gatunków dzięcioła małego (*Dendrocopos minor*), dzięcioła dużego (*Dendrocopos major*), dzięcioła zielonego (*Picus viridis*) i krętogłowa (*Jynx torquilla*), potrzebujących dużych fragmentów starych drzewostanów. Na terenie Cytadeli gniazdują [illegible] gatunki sów puszczyk (*Strix aluco*) [illegible] uhu!

Cytadela jest ważnym [illegible] także dla ptaków [illegible] nych i zimujących. Skr[illegible] tutaj obfitość pokarmu [illegible] jest zaobserwować [illegible] licznych roślin ozd[illegible] rysów, głogów, [illegible] lu innych.

Do najczęstszych [illegible] choć nie bro[illegible] grubodziobów (*Coccothraustes coccothraustes*), szpaków, gili (*Pyrrhula pyrrhula*) i jemiołuszek (*Bombycilla garrulus*), tworzących stada liczące nawet po kilkaset osobników. W okresie zimowym na Cytadeli spotkać można również liczne koczujące stada sikor i raniuszków.

Puszczyk
Strix aluco

Jest to [illegible] największa sowa. Ma niewiele większą od wrony, ma dużą głowę [illegible] oraz duże czarne [illegible] można w większości lasów [illegible] liściastych i mieszanych. Warunkiem jej obecności jest [illegible] obecność starych dziupli w których [illegible] w starych parkach może [illegible] drzewa. Głównym pokarmem puszczyka są drobne gryzonie, a w miastach także wróble. Ich dane [illegible] zaczyna się bardzo wcześnie – w styczniu i lutym, a czasem [illegible] wychodzą z dziupli [illegible] nogi pomagają im we wspinaczce. [illegible] my ją w spokoju lub ewentualnie posłuchamy na gałęzi, z pewnością poznamy [illegible] sama. Na terenie Cytadeli gniazduje do 2 par puszczyków. Najlepiej [illegible] pohukiwania tej sowy w pogodne noce od [illegible]

Kwiczoł
Turdus pilaris

Jest to jeden z 5 gatunków [illegible] w Polsce gatunków drozdów. Kwiczoł [illegible] lasy, domieszkowane [illegible] pól. Najczęściej wymagrupuje w dużych wielkościach [illegible] Na Wielkopolskiej głównie [illegible] Rzadko [illegible] obserwuje się wzrost jego liczebności [illegible] Obecnie na terenie [illegible] w naszym mieście. Na Cytadeli kwiczoły [illegible] Żywią się głównie owocami drzew i krzewów, [illegible] i głogu oraz jagodami jemioły. Kwiczoły często gnieżdżą w niedużych koloniach [illegible] pamiętając jej i polując przed drapieżnikami np. wronami i sokołami.

Pleszka
Phoenicurus phoenicurus

[illegible] Ptaki te są mocno [illegible] drzewa i spłoszone [illegible] ptaków jest często [illegible] z nimi kopciuszki lub [illegible] w płytkiej dziupli z szerokim otworem lub w skrzynce lęgowej. Pleszka jest typowym ptakiem wysiadywanym, jesienią ptaka także [illegible] Cytadeli gniazduje do 10 par pleszek, choć w poprzednich latach liczba ta może być [illegible] Ta zmienność wynika z silnych [illegible] pomiędzy [illegible] dużą śmiertelnością w okresach długotrwałej, [illegible] panującej na afrykańskich zimowiskach.

Wilga
Oriolus oriolus

Wilga znana jest też pod ludową nazwą „ostlja" pochodzącą od jej [illegible] charakterystycznego [illegible] Jest ona jedynym [illegible] ptakiem [illegible] jest to [illegible] w na[illegible] Podczas [illegible] ptaki, np. szpaki, sok[illegible] wychowywanie pi[illegible] dopiero do nas [illegible] się na to [illegible] Wilgi [illegible] jeśli nie brakuje w nich starych drzew liściastych. Zobaczyć wilgę jest dość trudno, bo niezbyt chętnie pojawia się na ziemi, a najchętniej przebywa w gęstych koronach drzew. Tam szuka owadów, głównie larw i gąsienic, a przed jesienią także owoców. Lepiej więc wilgę nasłuchiwać niż wypatrywać. W Parku Cytadela możemy w maju i czerwcu słyszeć przyjemny śpiew co najmniej kilku samców, zwłaszcza w miejscach gdzie rosną stare brzozy oraz topole.

Kowalik
Sitta europaea

Ptak ten związany jest głównie [illegible] także w mieszanych [illegible] w starszych [illegible] parkach miejskich. Kowalik jest mniej więcej wielkości wróbla, a jego charakterystyczną cechą jest mocny i dość długi dziób oraz krótki ogon. Poszukując pożywienia, jako jedyny występujący u nas ptak, potrafi chodzić po gałęziach i pniach drzew głową w dół. Kowalik należy do typowych dziuplaków. Jeśli otwór dziupli jest zbyt duży, co mogłoby narazić lęgi na [illegible] drapieżnika, np. kunę lub sroką, kowalik zalepiają jego część gliną wymieszaną ze śliną, która po wyschnięciu jest bardzo twarda. Podobnie robi w przypadku zbyt dużych wlotów w skrzynkach lęgowych, w których również chętnie zakłada gniazda. W okresie wiosny i lata kowalik żywią się głównie owadami. Pomimo [illegible] do naszych ogrodów i parków w poszukiwaniu nasion i owoców drzew i krzewów, zwłaszcza jarzębiny, głogu i dzikiej róży. Czasami odwiedzają też karmniki.

Gil
Pyrrhula pyrrhula

Gil jest ptakiem [illegible] od wróbla o charakterystycznej krótkiej sylwetce i grubym czarnym dziobie. U samca pierś jest jednowarstwowa a grzbiet niebieskoszary, u samicy natomiast pierś jest [illegible] a grzbiet brązowoszary. W okresie lęgowym gile są bardzo skryte, natomiast zimą są stosunkowo [illegible] głodzie. Gil należy do ptaków odwiedzających Cytadelę [illegible] i zimowania. Wiele osób uważa, że ptaki te w ogóle w Polsce nie gniezdzą i należą tylko do naszych zimowych gości. Wprawdzie gile nie należą u nas do ptaków pospolitych to jednak dość powszechnie gnieżdżą w lasach, zwłaszcza liściastych i jodłowych. Najbardziej obserwowane w zimie, kiedy to odwiedzają nas gile z północy i wschodu [illegible] zwłaszcza jarzębiny, głogu i dzikiej róży. Czasami odwiedzają też karmniki.

parkcytadela.pl